

31990L0088

10.3.1990

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 61/14

SMĚRNICE RADY
ze dne 22. února 1990,
kteřou se mění směrnice 87/102/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států
týkajících se spotřebitelského úvěru

(90/88/EHS)

RADA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 100a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

ve spolupráci s Evropským parlamentem ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že článek 5 směrnice Rady 87/102/EHS ⁽⁴⁾ stanoví, že ve Společenství dojde k zavedení společného způsobu nebo společných způsobů výpočtu roční sazby v procentech za spotřebitelský úvěr;

vzhledem k tomu, že za účelem podpory vytvoření a fungování vnitřního trhu a k zajištění vysokého stupně ochrany spotřebitele je žádoucí, aby se v celém Společenství používal jednotný způsob výpočtu uvedené roční sazby v procentech;

vzhledem k tomu, že za účelem zavedení takového způsobu a v souladu s definicí celkových nákladů úvěru pro spotřebitele je žádoucí vypracovat jednotný matematický vzorec pro výpočet roční sazby v procentech a pro stanovení nákladových položek úvěru, jichž se použije pro tento výpočet, tím, že se uvedou položky, ke kterým se nesmí přihlížet;

vzhledem k tomu, že v průběhu přechodného období mohou ty členské státy, které před vyhlášením této směrnice uplatňují právní předpisy, jež povolují používání jiného matematického vzorce pro výpočet roční sazby v procentech, nadále uplatňovat tyto právní předpisy;

vzhledem k tomu, že před uplynutím přechodného období a s ohledem na získané zkušenosti Rada přijme na základě doporučení Komise rozhodnutí, jež umožní používání jednotného matematického vzorce Společenství;

vzhledem k tomu, že je žádoucí, aby v případě potřeby byly zavedeny určité předpoklady pro výpočet roční sazby v procentech;

vzhledem k tomu, že pro zvláštní povahu úvěrů zajištěných hypotékou na nemovitostech je žádoucí, aby byl takový úvěr i nadále částečně vyňat z ustanovení této směrnice;

vzhledem k tomu, že by měly být rozšířeny informace, které musí být spotřebiteli sděleny v písemné smlouvě,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 87/102/EHS se mění takto:

1. V čl. 1 odst. 2 se písmena d) a e) nahrazují tímto:

„d) ‚celkovými náklady úvěru pro spotřebitele‘ veškeré náklady, včetně úroků a jiných poplatků, které musí spotřebitel zaplatit za úvěr;“;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 155, 14.6.1988, s. 10.

⁽²⁾ Úř. věst. C 96, 17.4.1989, s. 87 a Úř. věst. C 291, 20.11.1989, s. 50.

⁽³⁾ Úř. věst. C 337, 31.12.1988, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 42, 12.2.1987, s. 48.

„e) ‚roční sazbou v procentech‘ celkové náklady úvěru pro spotřebitele, vyjádřené ve formě ročního procenta částky poskytnutého úvěru a vypočítané v souladu s článkem 1a“.

2. Vkládá se nový článek, který zní:

„Článek 1a

1. a) Roční sazba v procentech, která se rovná na ročním základě současně hodnotě všech současných nebo budoucích závazků (půjček, splátek a poplatků) dohodnutých mezi věřitelem a dlužníkem, se vypočte podle matematického vzorce uvedeného v příloze II.

b) Čtyři příklady způsobu výpočtu jsou uvedeny v příloze III jako vzor.

2. Za účelem výpočtu roční sazby v procentech se určí ‚celkové náklady úvěru pro spotřebitele‘, jak jsou definovány v čl. 1 odst. 2 písm. d), s výjimkou následujících výdajů:

i) náklady, které platí dlužník za nedodržení některého ze svých závazků stanovených ve smlouvě o úvěru;

ii) jiné náklady než je kupní cena, které musí spotřebitel plnit při nákupu zboží nebo služeb bez ohledu na to, zda se za transakci platí v hotovosti nebo na úvěr;

iii) poplatky za převod peněz a poplatky za vedení účtu určeného pro příjem plateb ke splácení úvěru, úroků a jiných poplatků, s výjimkou případů, kdy spotřebitel nemá ve věci řádnou volnost rozhodování a kdy jsou takové poplatky nezvykle vysoké; toto ustanovení se však nevztahuje na poplatky za výběr takových splátek či plateb, ať v hotovosti, nebo jiným způsobem;

iv) příspěvky za členství ve spolcích nebo skupinách, jež vyplývají z jiných dohod než ze smlouvy o úvěru, i když takové příspěvky mají dopad na úvěrové podmínky;

v) náklady na pojištění nebo jistoty; zahrnují se však platby, jež jsou určeny k zajištění platby věřiteli v případě smrti, invalidity, nemoci nebo nezaměstnanosti spotřebitele, stejně nebo menší částky, než je celková výše úvěru, spolu s příslušným úrokem a jinými poplatky, které musí věřitel uložit jako podmínku poskytnutí úvěru.

3. a) V případech, kdy úvěrové transakce uvedené v této směrnici podléhají ustanovením vnitrostátního práva, jež jsou v platnosti 1. března 1990 a jež stanoví maximum pro roční sazby v procentech za tyto transakce,

a v případech, kdy tato ustanovení umožňují, aby jiné standardní náklady, než jsou uvedeny v odst. 2 bodech i) až v), nebyly zahrnuty do tohoto maxima, nesmí členské státy, výhradně pokud jde o tyto transakce, zahrnovat výše uvedené náklady do výpočtu roční sazby v procentech, jak je stanoveno v této směrnici, za podmínky, že v případech uvedených v článku 3 a ve smlouvě o úvěru existuje požadavek, aby byl spotřebitel informován o příslušné částce a jejím zahrnutí do plateb, které bude činit.

b) Členské státy nesmí nadále uplatňovat ustanovení písmene a) ode dne, kdy ve Společenství vstoupí v platnost jednotný matematický vzorec pro výpočet roční sazby v procentech podle ustanovení odst. 5 písm. c).

4. a) Roční sazba v procentech se vypočítá v době uzavření smlouvy o úvěru, aniž tím jsou dotčena ustanovení článku 3 o reklamě a zvláštních nabídkách.

b) Výpočet se provede za předpokladu, že smlouva o úvěru je platná pro dohodnuté období a že věřitel a spotřebitel splní své závazky za dohodnutých podmínek a v dohodnutých lhůtách.

5. a) Jako přechodné opatření a bez ohledu na ustanovení odst. 1 písm. a), mohou členské státy, které před 1. březnem 1990 uplatňovaly ustanovení, podle nichž mohl být užíván matematický vzorec odlišný od vzorce uvedeného v příloze II pro výpočet roční sazby v procentech, nadále používat tento vzorec na svém území po dobu tří let, počínaje 1. lednem 1993.

Členské státy podniknou vhodná opatření, aby zajistily, že na jejich území se pro výpočet roční sazby v procentech používá jediný matematický vzorec.

b) Šest měsíců před uplynutím lhůty stanovené v písmenu a) předloží Komise Radě zprávu s příloženým návrhem, který s ohledem na získané zkušenosti umožní používat pro výpočet roční sazby v procentech jediný matematický vzorec v celém Společenství.

c) Rada přijme na základě návrhu Komise kvalifikovanou většinou rozhodnutí do 1. ledna 1996.

6. V případě smluv o úvěru obsahujících doložky umožňující rozdíly v úrokové míře a ve výši nebo úrovni jiných plateb obsažených v roční sazbě v procentech, avšak nevyčíslitelných v době, kdy je tato sazba vypočítávána, se roční sazba v procentech vypočítá s předpokladem, že úrok a jiné platby zůstanou pevné a setrvávají v platnosti do konce smlouvy o úvěru.

7. V nutných případech lze při výpočtu roční sazby v procentech vycházet z těchto předpokladů:

- pokud smlouva nestanoví horní hranici úvěru, výše poskytnutého úvěru se rovná částce stanovené příslušným členským státem, přičemž nepřekračuje částku rovnající se 2 000 ECU,
- pokud není stanoven splátkový kalendář a nelze jej dovodit z podmínek smlouvy a z prostředků pro splacení poskytnutého úvěru, považuje se za délku úvěru jeden rok,
- pokud není stanoveno jinak, v případech, kdy smlouva stanoví více než jednu lhůtu splatnosti, poskytně se úvěr a platby na jeho splacení budou provedeny v nejbližší lhůtě stanovené ve smlouvě.“

3. V článku 2 se odstavec 3 nahrazuje tímto:

„3. Ustanovení článku 1a a článků 4 až 12 se nevztahují na smlouvy o úvěru nebo na přísliby úvěru zajištěné hypotékou na nemovitost, pokud takové smlouvy již nejsou vyloučeny z působnosti této směrnice ustanovením odst. 1 písm. a)“.

4. V čl. 4 odst. 2 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

- „c) údaje o výši, počtu a frekvenci nebo datech plateb, které musí spotřebitel provést ke splacení úvěru, jakož i plateb úroků a jiných poplatků; pokud možno, uvede se také celková částka těchto plateb;
- d) údaje o nákladových položkách uvedených v čl. 1a odst. 2, s výjimkou výdajů spojených s porušením smluvních závazků, které nebyly zahrnuty do výpočtu roční sazby v procentech, ale které musí za daných okolností spotřebitel zaplatit, spolu se specifikací těchto

okolností. V případech, kdy je známa přesná částka těchto položek, musí se tato částka uvést; pokud tomu tak není, uvede se, kde je to možné, způsob výpočtu nebo co nejpřesnější odhad.“

5. Článek 5 se zrušuje.

6. Dosavadní příloha se označuje jako příloha I a v odstavci 1 se doplňuje nový bod, který zní:

- „ix) závazek spotřebitele zachovat určitou částku peněz, kterou musí uložit na zvláštní účet“.

7. Směrnice se doplňuje o připojené přílohy II a III.

Článek 2

1. Členské státy učiní opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 31. prosince 1992 a neprodleně o nich uvědomí Komisi.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 3

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 22. února 1990.

Za Radu
předseda

D. J. O'MALLEY

PŘÍLOHA

„PŘÍLOHA II

ZÁKLADNÍ ROVNICE VYJADŘUJÍCÍ EKVIVALENT PŮJČEK NA JEDNÉ STRANĚ

A SPLÁTEK A POPLATKŮ NA STRANĚ DRUHÉ

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^{t_K}} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^{t_{K'}}$$

Význam písmen a symbolů:

K je číslo půjčky

K' je číslo splátky nebo platby poplatků

A_K je částka čísla půjčky K

$A'_{K'}$ je částka čísla splátky K'

\sum představuje sčítání

m je číslo poslední půjčky

m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků

t_K je interval, vyjádřený v rocích a zlomcích roku, mezi datem půjčky č. 1 a daty následujících půjček č. 2 až m

$t_{K'}$ je interval, vyjádřený v rocích a zlomcích roku, mezi datem půjčky č. 1 a daty splátek nebo plateb poplatků č. 1 až m'

i je sazba v procentech, kterou lze vypočítat (algebraicky, postupnými aproximacemi nebo pomocí počítačového programu) v případech, kdy jsou ostatní položky v rovnici známe z dohody nebo jinak.

Poznámky

- Částky placené oběma stranami v různých okamžicích nemusí být nutně stejné a nemusí být nutně placeny ve stejných intervalech.
- Počáteční datum je datem první půjčky.
- Časové intervaly použité ve výpočtu se vyjadřují v letech nebo ve zlomcích roku.

PŘÍLOHA III

PŘÍKLADY VÝPOČTU

První příklad

Zapůjčená částka $S = 1\,000$ ECU.

Je splacena jedinou splátkou ve výši $1\,200$ ECU, zaplacenou 18 měsíců, tj. 1,5 roku, po datu půjčky.

$$\text{Máme rovnici } 1000 = \frac{1200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\text{nebo } (1+i)^{1,5} = 1,2$$

$$1+i = 1,129243 \dots$$

$$i = 0,129243 \dots$$

Tato částka se zaokrouhlí směrem dolů na 12,9 % nebo 12,92 % podle toho, zda oficiální nebo obvyklá praxe umožňuje zaokrouhlovat procenta na první nebo druhé desetinné místo.

Druhý příklad

Dohodnutá částka je $S = 1\,000$ ECU, ale věřitel si ponechává 50 ECU za reference a administrativní výlohy, takže výše půjčky je ve skutečnosti 950 ECU; jako v prvním příkladu, je splacení částky $1\,200$ ECU termínováno 18 měsíci po datu půjčky.

$$\text{Máme rovnici } 950 = \frac{1200}{(1+i)^{1,5}}$$

$$\text{čili } (1+i)^{1,5} = \frac{1200}{950} = 1,263157\dots$$

$$1+i = 1,16851 \dots$$

$$i = 0,16851 \dots \text{ zaokrouhleno na } 16,9 \% \text{ nebo } 16,85 \%$$

Třetí příklad

Půjčka činí $1\,000$ ECU a je splatná ve dvou splátkách po 600 ECU po jednom a dvou letech.

$$\text{Máme rovnici } 1000 = \frac{600}{1+i} + \frac{600}{(1+i)^2};$$

ta je řešena algebraicky a výsledek je $i = 0,130662\,3$, zaokrouhleno na 13,1 % nebo 13,07 %.

Čtvrtý příklad

Zapůjčená částka činí $1\,000$ ECU a dlužník má splácet:

Po třech měsících (0,25 roku) 272 ECU

Po šesti měsících (0,50 roku) 272 ECU

Po dvanácti měsících (1 rok) 544 ECU

Celkem 1 088 ECU

Máme rovnici:

$$1000 = \frac{272}{(1+i)^{0,25}} + \frac{272}{(1+i)^{0,50}} + \frac{544}{1+i}$$

Tato rovnice umožňuje, aby výpočet i byl proveden postupnými aproximacemi, což lze naprogramovat na kapesní kalkulačce.

Výsledek je:

$i = 0,132\,1$, zaokrouhleno na 13,2 nebo 13,21 %.